

Advies van 10 december 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam]
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders Franciscanen
Bleijerheide.

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 augustus 2013.

1.2. Op 6 november 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller.

2. De klacht

2.1. Klager is geboren als het jongste kind van een gezin met zes kinderen. De moeder van klager is overleden toen klager pas zes maanden oud was. Klager is toen in een pleeggezin geplaatst, waar hij tot zijn zesde verbleven heeft. Met zijn vader en broers en zussen had hij in die periode weinig contact. De vader van klager is in 1954 opnieuw getrouwd en klager is van de ene op de andere dag weer teruggeplaatst in het gezin van zijn vader. De stiefmoeder van klager heeft hem vanaf het begin gekleineerd en veel geslagen met een houten knuppel. Klager mocht geen contact onderhouden met het pleeggezin. Toen hij toch contact zocht, werd hij weer hard geslagen. Klager stond volstrekt machteloos tegenover het geweld van zijn stiefmoeder. Hij vernielde daarom dingen.

Klager is van zijn elfde tot zijn veertiende veelvuldig en ernstig seksueel misbruikt door een pastoor. Hij probeerde daarover thuis te praten, maar werd niet geloofd.

In 1962 is klager in het internaat [naam] in [plaats] geplaatst. Aanvankelijk was klager blij om thuis weg te zijn en zo ook het misbruik door de pastoor te ontvluchten. Op het internaat kreeg hij bovendien de mogelijkheid om te sporten. Klager werd echter direct door zijn kamergenoot [naam] gewaarschuwd dat aangeklaagde en een andere broeder, beiden groepsleiders, ook misbruik pleegden. Na een week of vier werd klager daar ook slachtoffer van. Aangeklaagde haalde klager 's avonds uit zijn bed en nam hem mee naar de slaapkamer van aangeklaagde. Daar werd klager door aangeklaagde betast en afgetrokken. Later kwam aangeklaagde opnieuw naar de kamer van [naam] en klager. Zij moesten zich uitkleden. [Naam] werd betast door aangeklaagde en de beide jongens moesten aangeklaagde oraal bevredigen. Later herhaalde zich dit en werden [naam] en klager bovendien gedwongen tegen elkaar op te rijden. Het misbruik vond meerdere malen per week plaats. Bovendien ging het steeds verder. Uiteindelijk is klager ook veelvuldig anaal verkracht door aangeklaagde.

Daarnaast werd klager geregeld naar een soort isoleercel gestuurd. Deze was louter van de buitenzijde van het gebouw toegankelijk door een deur onder het bordes. Jongens werden daar als straf urenlang opgesloten. Ook klager overkwam dit. Hij werd bovendien ernstig misbruikt in deze kamer. Klager werd naakt vastgebonden op een bed, kreeg een prop in zijn mond en een blinddoek om. Aangeklaagde misbruikte klager dan, soms samen met een andere broeder. Soms was [naam] er ook en werden de jongens gedwongen seksuele handelingen bij elkaar te verrichten. Klager werd door aangeklaagde gesneden, waarna het bloed door aangeklaagde werd opgelikt. Ook werden punaises in de billen van klager gestoken en beet aangeklaagde hard in de penis van klager. Daarnaast zijn onder meer de ballen en penis van klager afgebonden, is schaamhaar weggeschroeid en zijn brandende sigaretten op klager uitgedrukt. Ook werden een vork en de achterkant van een lepel in de penis van klager gestoken. Klager werd voorts aan zijn armen opgehangen en kreeg een touw om zijn nek waardoor hij bijna werd gewurgd.

Klager sprak alleen met [naam] over het misbruik dat hen overkwam. Ze durfden niets tegen de broeders te ondernemen. Als ze er al wat van zeiden, werd het misbruik alleen maar erger. Bovendien dreigde aangeklaagde hen dan wat aan te doen. Hij greep klager bij de keel en bedreigde hem. De jongens konden nergens heen.

Het misbruik heeft ongeveer vijf jaar geduurd. Toen klager negentien was, is het misbruik grotendeels gestopt. Het bovengenoemde misbruik in de isoleercel vond tenminste eenmaal per maand plaats.

2.2. Op zijn 21ste heeft klager het internaat verlaten. Klager had in niemand vertrouwen, behalve in [naam]. Zij hielden contact en gingen weleens samen op stap. Zestien jaar geleden heeft [naam] zichzelf echter het leven ontnomen.

Klager hield contact met meisjes af. Er was een meisje met wie hij graag omging, maar het was voor hem onmogelijk om lichamelijk contact te verdragen. Daarop is het stukgelopen. Klager is nu getrouwd, maar kan met zijn vrouw niet over het misbruik praten.

Klager heeft een periode door Nederland gezworven en allerlei baantjes gehad. Klager is vanaf 1985 gaan werken bij de [instelling], een soort sociale werkvoorziening. Klager heeft de functie van opzichter bereikt. Klager heeft eens, omstreeks het jaar 2000, ernstige problemen op het werk gehad omdat een homoseksuele medewerker hem benaderde. Klager heeft toen een jaar ziek thuis gezeten. Uiteindelijk heeft hij zijn werkgever verteld over wat hem is overkomen. Op 62,5-jarige leeftijd is klager met de VUT gegaan.

Klager heeft nog steeds heel veel last van de gevolgen van het misbruik. Elke donderdag heeft hij een herbeleving van hetgeen hem in de isoleercel is overkomen. Zijn vrouw moet dan het huis uit omdat klager alleen wil zijn. Klager heeft een groot wantrouwen tegenover andere mensen en kan niet tegen plotseling fysiek contact, ook niet van zijn echtgenote.

Klager heeft zich eenmaal gewend tot een hulpverlener, maar dit contact heeft hij verbroken omdat hij er onvoldoende vertrouwen in had. Nu krijgt klager EMDR-therapie. Daar heeft hij baat bij.

2.3. Klager wil erkenning van hetgeen hem is overkomen. Hij hoopt dat een gegrondverklaring van zijn klacht hem wat zelfrespect zal doen herwinnen. Hij wil door de klacht het voorgevallen misbruik open openbaar maken. Klager stelt prijs op een financiële compensatie.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Tegen aangeklaagde is een aantal klachten ingediend en gegrond verklaard. Het gaat om de klachten met zaaknummers 2011T292, 2011T563, 2011T574, 2011T585, 2012T775 en 2012T794(2). Gelet daarop, en nu de verklaring van klager op de Klachtencommissie authentiek is overgekomen, acht de Klachtencommissie aannemelijk dat klager door aangeklaagde ernstig seksueel is misbruikt. Aannemelijk wordt geacht dat klager door aangeklaagde is betast, dat sprake is geweest van over en weer aftrekken, dat klager aangeklaagde oraal heeft moeten bevredigen en dat klager door aangeklaagde anaal is verkracht. Ook heeft aangeklaagde klager gedwongen tegen een andere jongen op te rijden en seksuele handelingen bij deze andere jongen te verrichten. Voornoemde vormen van misbruik hebben gedurende een periode van vijf jaar veelvuldig plaatsgevonden.

3.4. Daarnaast ziet de klacht van klager op de door hem beschreven handelingen in de zogenoemde isoleercel. De Klachtencommissie moet vaststellen dat voor dit deel van de klacht geen steunbewijs kan worden gevonden. In de hiervoor genoemde klachten tegen aangeklaagde wordt misbruik van dergelijke aard niet genoemd en ook verder zijn daar geen aanwijzingen voor gevonden. Dat betekent niet dat de Klachtencommissie geen geloof hecht aan de verklaring van klager op dit punt. Zij kan echter niet tot een gegrondverklaring komen zonder dat enig steunbewijs voorhanden is.

3.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is

geweest. Het is de Klachtencommissie duidelijk geworden dat klager nog immer erg lijdt onder het misbruik en dat het grote negatieve gevolgen voor zijn leven heeft gehad.

3.6 Over het verzoek van klager om het toekennen van een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht, als hiervoor onder 3.3. bedoeld, gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 december 2013 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en zr. J.G.M. Verwijs O. Praem., leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden. Aangezien zich in deze geen overste heeft gesteld als kerkelijk gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.